

NR 1 2020

Lyckoslanten

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

HEJ HANNA!

MUMS!

Klimatsmarta
chokladbollar?
JA, DET GÅR!

Alice,
11 år,
hjälp
flyktingar

Så får du
VECKOPENG!
(förhandla som...)

LÄRARHANDLEDNING

”SÅ LANGRE”

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 01 2020

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. PROJEKT "FÖRKLARA SÅ VI FÖRSTÅR"

Bygger på artikeln *Vad är en bank?* på sidan 19

ÄMNE: Samhällskunskap.

SYFTEN: Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.

Söka information om samhället från medier, internet och andra källor. Värdera deras relevans och trovärdighet.

CENTRALA INNEHÅLL:

- Rättigheter och rättsskipning
- Samhällsresurser och fördelning
- Beslutsfattande och politiska idéer

ÖVNING: Läs artikeln *Så funkar det – Vad är en bank?* tillsammans och gå stegvis igenom de olika punkterna samt bilderna i artikeln och diskutera utifrån detta.

- Hur skulle det se ut om vi inte hade någon bank?
- Vilka risker kan det finnas i samband med att använda banktjänster?
- Vilka fördelar finns?

- Skriv upp svåra ord från artikeln på tavlan och bearbeta dem tillsammans.

Det finns många samhällsfunktioner som vi gemensamt använder och en hel del kan vara svåra för eleverna att förstå om man inte har fått bearbeta

dem. Förslagsvis kan du utgå från samhällsfunktioner som är aktuella för just dina elever och där de bor. Knyt an till områden i det centrala innehållet som du anser att eleverna bör arbeta med.

Sedan kan eleverna få bearbeta dessa områden i små grupper och ur perspektivet att de ska förklara dessa funktioner för sina kamrater. Varför inte göra en lite rolig och återkommande aktivitet av det som kan kallas "Förklara så vi förstår".

Förslag till områden som eleverna kan arbeta med:

- Hur fungerar posten?
- Varför betalar man skatt?
- Vem lagar våra vägar när de är trasiga? Och vem betalar?
- Vad är demokrati?
- Varför har vi val och hur fungerar det?

Här kan du låta dina elever få göra roliga presentationer både som framställningar och/eller med hjälp av digitala resurser. Ni bestämmer själva hur stort detta tema kan bli.

Ni kan också utgå från en mycket bra serie på UR: *Så funkar Sverige*. Du hittar den via länken nedan.

LÄNK: <https://urplay.se/serie/202386-sa-funkar-sverige>

2. VAD ÄR DYRAST?

Bygger på artikeln *Gissa – Vad är dyrast?* på sidan 2

ÄMNE: Matematik

SYFTE: Använda matematikens uttrycksformer för att samtala om, argumentera och redogöra för frågeställningar, beräkningar och slutsatser.

CENTRALA INNEHÅLL: Sannolikhet, chans och risk grundat på observationer, simuleringar eller statistiskt material från vardagliga situationer.

Tabeller och diagram för att beskriva resultat från undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg.

ÖVNING: Med artikeln *Gissa – vad är dyrast?* kan du på ett bra sätt komma in på samtal med eleverna om hur det är möjligt att olika bostäder kan kosta så olika.

Låt eleverna söka på bostäder som är till försäljning och uppmana dem att spara bilder och prisuppgifter

för att göra samma frågeställning som i artikeln.

Som uppföljande aktivitet ska eleverna sedan lägga in information i olika diagram. De kan till exempel göra ett diagram där man kan se olika platser i Sverige och vad bostäder kostar där. Förslagsvis kan de välja ut fem lägenheter med ungefär samma storlek i varje stad.

Ett enkelt sätt att skapa diagram på är i Google Drive, där man utan större svårigheter kan göra sina presentationer tydliga och fina. Nedan har du en film som visar hur ni kan gå till väga.

LÄNK: www.youtube.com/watch?v=HNw9LBP6yPo

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor? Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se. Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNET:

Alla borde bli vegetarianer

Våga säga ifrån!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller: Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

Vi behöver ert material senast:

16 MARS 2020

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet. Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det kan vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en hyfsat ny smartphone eller Ipad, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. HANDSKAS MED NERVOSITET

Bygger på artikeln *Jag var sååå nervös!* på sidan 4

ÄMNE: Svenska.

SYFTEN: Formulera sig och kommunicera i tal och skrift. Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

CENTRALT INNEHÅLL: Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

ÖVNING: Låt eleverna få läsa artikeln om Hanna Ferm och hennes berättelse om hur nervös hon tidigare har känt sig. Prata om vad det kan bero på att man kan känna så när man ska stå inför andra människor och sjunga, prata eller på andra sätt visa upp sig. Dela in eleverna i smågrupper med uppgift att berätta för varandra vad som gör just dem nervösa. Efter detta kan de få berätta för klassen vad de har pratat om.

Koppla eventuellt övningen/samtalen till ett tema som ni arbetar med eller så ber du eleverna att förbereda egna framföranden där de inför klassen ska berätta vad som gör dem nervösa och hur de brukar hantera nervositet.

Låt eleverna få jobba utifrån tydliga strukturer och prata gärna om hur man kan göra för att förbereda sig.

• Vad bör man tänka på när man ska prata inför en grupp?

• Vad kännetecknar en bra talare?

• Vilka råd vill vi ge varandra inför uppgiften?

Sedan kan eleverna få arbeta med sina framföranden enskilt eller i par, vilket förstås beror helt på hur din grupp och dina elever fungerar. Prata med eleverna om vad som behöver vara med i en muntlig presentation och använd förslagsvis nedanstående punkter att utgå ifrån.

Det kan vara bra att bena ut begreppen under punkt 6.

- Tydligt ämne/syfte
 - Disposition – struktur
 - Inledning
 - Avslutning
 - Sammanhang
 - Ge exempel, utveckla tankar, resonemang, fördjupning, egna erfarenheter, problematisera, gör intressant.
- Nedan finns länken till en film från UR som visar hur man kan använda kroppsspråket för att nå ut till åhörarna. Titta tillsammans och reflektera över tipsen.

LÄNK: <https://urplay.se/program/195717-orka-plugga-kroppssprak-och-muntlig-framstallning>

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

